

Jugoslavenska narodna vlada.

Već jučer smo saopćili o konstituiranju Narodnog veća i o izboru predsjedništva i tajništva. Odnosno veće postoji, obdržava sednice i nastavlja raspravljati. Sednicama prisustvovao i pri pravama sudjeluju zastupnici svih stranaka iz naših pokrajina, pa tako i iz naše Istre.

Jedan između važnih događaja jest taj, da su 18. o. m. pre podne prijavili svoj pristup također muhamedanski vodje, te su podali izjavu, u kojoj izjavljuju, da se u posvemašnjem opsegu priznaju načelima zagrebačke martovske (ožujacke) deklaracije o. g., u kojoj je izražen princip bezpartijskog narodnog samoodređenja i ujedinjenja naroda Slovenaca, Hrvata i Srba u nezavisnoj, na demokratskim temeljima uređenoj državi. Držeći se temeljnih načela, obvezuju se, da ne će ništa kao pojedinci, niti zajednički nastupati u javnom životu, izdajući izjavu bez prijašnje dozvole i sporazuma Narodnog veća Slovenaca, Hrvata i Srba.

Potpisani su Halif beg Hrasnica, Zia Rifondić, dr. Mustafa Dentiški, dr. Muhamed Čašo, dr. Muhamed Žečević, Ili Muftić, i najvišeg muhamedanskog duhovnog zbora.

Izjava bosanskih muhamedanaca izazvala je u narodnoj masi veliko odobravanje. Odmah su bila muhamedancima određena mesta u plenumu i u sretnom odboru.

Desetito li se prilika pre rata, prodju nas dojmima: Jedan žalostan, skoro očajan, kad posmatramo, kakovo li je bilo jedno stanje naroda našega. Tudi ga iskorišćivao, tudjin mu otkinuo, tudjin ga terao, tudjin je zapovedao njegovom kožom, njegovom glavom i njegovim imetkom. A da bude još gore, jad i nevolja još gora, naš je narod stajao pocepan, Srbin je mrzilo Hrvata, Hrvat je verovao Slovencu, katolik nije mogao podnositi pravoslavnog, a muhamedanac bio je sad Hrvat, a Srbin, sad ni jedno ni drugo, već je govorio je Turčin, jer da mu to tako nalaže njegova vjera, ma da mu ime svršava na -ić, a on ni deset srpskih reči ne zna.

Drugi je dojam radosniji: Govori: mi smo se od rata opameli. Rat nas tukao nemilice, našu glavu za tuđu slavu, mi smo trpeli, umirali, i snosili sva zla. I u toj muci smo se opoznali. Znali smo da je Srbin, Hrvat i Slovenac bio te isto, da su to tri rođena brata jedne narode Jugoslavije, da su i katolik i pravoslavni i muhamedanac nacionalno Jugoslaveni, pa da ih u nama ne predi, krsti li se jedan, križa li se drugi i ranja li se treći svome svecu Muhamedu.

Tako i taj najnoviji korak bosanskih muhamedanaca nije ništa drugo nego jedan stepen narodnog razvoja u probudjenju i osveštenju svih deo naših narodnih grana jedinstvenog nam Jugoslavenskog naroda.

U raspravama na sednicama središnjeg odbora Narodnog veća, koje su bile vrlo živahne, odlučeno je, da Narodno veće na svršetku svoga zasjedanja izda manifest na jugoslavenski narod, koji će istodobno objaviti i drugu odluku, koja su u savezu s time, da vrhovna reprezentanca Slovenaca, Hrvata i Srba poduzme obzir na važnost sadašnjega političkoga položaja odlučne korake za sav narod Slovenaca, Hrvata i Srba.

Zagrebačke „Novosti“ ističu važnost konstituiranja vrhovne instancije Jugoslavena. Istodobno, da se Beč i Pešta trude da stvore nove nacerte, razdele narode, konstituiraju se u Zagrebu Narodno veće Slovenaca, Hrvata i Srba, da izabere za svoga predsjednika dr. Korošeca, vodju jugoslavenske delegacije na austrijskom carevinskom veću i prvotvorca za narodnu stvar u bečkom parlamentu, što je najsjajniji dokaz posvemašnjeg pouzdanja Jugoslavena u svog odlučnog vodju. List se nada, da će se sada naglo odlučno i energično izvršiti potrebne odluke, jer događaji ne pripustaju nikakvog odlaganja više.

Parlamentarna komisija Jugoslavenskoga kluba odlučila je dne 18. oktobra da predloži plenumu, da manifest o federalizaciji Austrije ne može proizročiti nikakve promene u stajalištu Jugoslavenskoga Kluba, jer ustraje ovaj nepokolebivo na svojem stajalištu ujedinjenja vasceloga naroda Slovenaca, Hrvata i Srba u svojoj suverenoj državi.

Jugoslavenski klub nužno sazivlje sve članove na važno većanje, koje će se obdržavati u utorak u Beču.

Rušila se brda i grmili na nas svi iz svojih papirnatih topova, mi smo mirni jer znamo što hoćemo, znamo, da ćemo postići što nam po pravu prirodi pripada: ujedinjenje i slobodu.

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 20. (D. u.) Službeno se saopćuje: Na jugozapadnoj fronti nema osobitih događaja. U Albaniji bile su naše kretnje provedene bez spomena vrednog uznemiravanja. Na obim stranama južne Morave bili su suzbijeni nasrtaji neprijateljevi. Srbi su zaposeli Zajčar. — Poglavica generalnog stožera.

Nemački.

Berlin, 20. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: U Flandriji smo u provodjanju dne 18. oktobra naveštenih kretnja ispraznili Brügge, Thielde i Kortryk i unišili u nove položaje. Pred njima odigravaju se živahni pretpoljski bojevi. U večer stajao je neprijatelj jugoistočno od Sluisa na belgijsko-holandskoj granici. Zapadno od Maldegema, Ursela, kod Koeke i Markeghema; severoistočno od Kortryka nahtao se s delovima preko Lyse. Južno do Kortryka dopro je do ceste Kortryk—Tournal te je sledio na obim stranama Douala jugoistočno od crte Orchies—Marchiennes. Na bojnjoj fronti između Le Cateau i Oise nastupila je jučer stanika u bojovima. U našim novim crtama na kanalu Sambre—Oise stajalo u bojnjoj dodiru s protivnikom. Odsječak Serre i Souche bio je kroz dan ciljem jakih neprijateljskih napada. Neprijatelj, koji je prodrinuo severoistočno od La Fere na severnoj obali Serre u napadaju, bio je u paljbi u boju zbliza suzbijen. Isto su se tako napadaji, koje su bili povedeni južno od Crecyla s jakim silama, izjalovili u protunastupu saskih bataljuna. Na cesti Laon—Marle stupio je neprijatelj u manji deo našeg položaja. Na obim stranama nizine Souche bio je nakon žestokih bojeva suzbijen. I na severnoj obali Aisne nalazila se protivnik nakon jakih artiljerijske pripreme i potisnuo nešto natriag naše predstraže severoistočno od St. Germain-Mont. Na fronti Aisne između Attigny i Oulchy raste bojna delatnost neprijateljeva. Na obim stranama Vouziera utvrdio se pri ponovnim napadajima na visočinama na istočnoj obali Aisne. Započetnik 199 divizije pošadlje, generalni poručnik von Puttkammer, zaustavio je osobnim nastupom neprijateljski napadaj na visočinama istočno od Vandy. Između Oulchy i Grand-Pre suzbili su lozersko-slesko-hollandski i lovački bataljuni ponovne napadaje protivnikove pred našim crtama. Na obim obalama Moze ostala je i jučer borbeno delatnost ograničena na uznemirujuću paljbu. — Jugoistočno bojište: Kod Bukovića, severozapadno od Aleksinca, bili su suzbijeni neprijateljski napadaji. Zajčar u dolini Timok bio je zaposednut od protivnika. — Ludendorff.

Rat.

Francuski izveštaj od 18. oktobra u večer: Zapadno od Oise ponovile su danas jutro čete 1. armije svoj protivnik od Sime Audigny do reke. Te hrabre čete, koje su se preko jedan mesec borile protiv energični pojačanog neprijatelja, i napredovale u junačkom boju, postigle su danas novih uspeha. Osvajale su sela Mennevret i Sime Audigny, čiji rub drže zaposednut. U tom su kraju napredovale više od 5 kilometara. Uz neobično teške okolnosti postigle su u večer ulaze u Hannappes, Grand Verly i Noyal (?) i zaposle usprkos otporu Nemaca sela Granville, Groulle (?) i Assesville, Alsonville (?), Bernoville, Bernot i Hauteville. Dalje na jugu nastupile su francuske prednje čete proganjajući neprijatelja između Oise i Serre. Francuske su čete prenale svoje crte sve do severno od Sery les Mezieres na rub Surfontaine i severno od Nouvion Cateillon poprečno 9 kilometara pred usćem Serre u Oisu udaljeno. Zaposle su 10 sela i učinile mnogo zarobljenika, od kojih je već 1500 nabrojeno. Na obim stranama Vouziera prekoracila je francuska pešadija Aisnu i učvrstila na fronti od (?) kilometara istočne od ceste. Sela Vandy i razni dverci, upravljani kao obrambene točke pali su u njene ruke. Više stotina momaka je zarobljeno. Dalje zapadno traju bojevi. Za Francuze teku povoljno. U šumskom predelu Olizy i Grand Pre uspeo im je napredovanje.

Belgijski izveštaj od 18. oktobra: Dan je bio označen tvrdokornim neprijateljskim otporom duž crte Brügge—Ostcamp, Winebene—Thielde—Ostroosebeke. No ipak pošlo nam je za rukom da istočno od Ostcampa između Wighene i Uhieta i istočno od Ostroosebeke svladamo otpor neprijateljev. Jugozapadno od Brügge znatno je napredovala belgijska armada, i zakako je prekoracila kanal Brügge—Ostende na različitim točkama i napredovala prema severu. Belgijska pešadija zaposela je Ostcamp i približila se Brügge. Belgijska pešadija zaposela je Ostcamp i približila se Brügge. 2. engleska armija poboljšala je svoje crte na jugu Lyse i prekoracila železnicu Courtrai—Nasdroth na mnogobrojnim mestima. Uvečer zaposle su engleske čete gradove Roubaix i Tourcoing. Južno od Lyse zemlja je i sačuvana dobro obdružena. Stanovnika je mnogo, usled toga povelj su Nemci pali su u njene ruke. Broj stanovnika iznosi 65.000 a u Tourcoingu 60.000. Gradske su oblasti u poslovanju i raspoložu živežem za dve nedelje.

Duh vremena jači od prašnog nemesalka Praga, 19. (D. u.) Namesnik grof Coudenhove izdao je sledeću objavu: U toku je nove

uredjenje državnog ustrojstva. Neprečeno, na temelju slobodne volje naroda ima se provodjati razvoju, tako kako pokazuje puteve naš vladar. U prelazno doba ostaju u kreposti sadašnja državna uređenja i uprava nastavlja svoju delatnost. Mirno i u kulturnim granicama imaju se nove državne tvorbe uređivati i razvijati. Ko bi sada pokušao nasilno da uznemiruje tok stvari, počinio bi zločin na svom narodu i njegovoj budućnosti. Iskazi i objave političke naravi, unutar zakonitih granica ne će se zabranjivati. To, što se mora pako uz svaku cenu, do zadnjeg trenutka štiti i uzdržati, jest: javni red, sigurnost osobe i vlasništva građana. Namesnik nagovara sugradjane, da sačuvaju mir, te zaključuje: Dan mira nije više daleko, te bi se pokušajima nasilnih ustanaka samo udaljilo.

* Nemački generali za mir. „N. W. Journal“ piše: Demonstracije Svenemaca pokazuju, kako deo njih još uvek nema ni pojma o kritičnom položaju u nemačkoj. Nerazumljivo je, da maršal Hindenburg ne će da učini tim strkama, opasnim za mir, konac jasnim proglašenjem naprama onim političarima, da ga je silna nužda prisilila da zauzme svoje stajalište k mirovnoj ponudi Wilsona. Nije moguće dosta često istaknuti i naglasiti to, da su Hindenburg i Ludendorff pravi izročnici nemačke mirovne ponude, koju slepi i besni Svenemci označuju kao katastrofu.

* Američki osnat i pitanje mira. Listovi, što izvešćuju o tečaju sednice američkog senata od 7. o. m., donose govor senatora Lodge, načelnika republikanske stranke, koji je ustao protiv primirja. Kao uvjet mira naveo je nezavisnost Ceha, Jugoslavena i Poljaka. Uveren sam, rekao je senator, da ne će ni predsednik, ni američki narod ni, u kojem slučaju dozvoliti, da ostaju Cesi još nadalje pod austrijskim jarmom: i to što je sam rekao za Ceha, vredi takodjer za Jugoslavena i Poljake. Nemačka mora biti prisiljena do posvemašnje obnemoglosti. Kad se bude bezuvetno predala, stavićemo mi naše uvete. Ako hoćemo trajni mir, ne sme se rat svršiti ni na koji drugi način. Pri zaključku sednice glasovalo se o znamenitoj rezoluciji, u kojoj se zahteva pred zaključkom primirja demobilizacija nemačke armade i mornarice, izručenje svog oružja, mornarice i municije, daljnje garancije za ratnu odštetu, za sve porušene gradove i opustošenja, što ih je izvršila nemačka armada i bezuvetni prihvati svih Wilsonovih točaka.

* Francuski uveti za primirje. Iz „Zeneve se javlja: „Homme libre“, „Echo de Paris“ i „Matin“ kušaju uplivati na Wilsona, koji da tobože nije sklon previše teškim uvetima da odgovori tako nekako: Obzirom na to, da bi se moglo sklopiti primirje samo na neodredjeno vreme, mora se za prečiti sve, što bi moglo vojnički ili politički koristiti središnjim vlastima tečajem primirja: Odatle proizlazi potreba, da se veći deo mirovnih uveta ispunji već pred zaključkom primirja. Trebalo bi razjasniti Nemačkoj, da antanta gleda odstupa Alzacije i Lorene pozna samo „da“ ili „ne“.

* Kako pišu Nemci o Nemačima. „Tagespost“, koja je još nedavno slavila sve što je bilo iz nemačkog rajha, piše sada: Politika središnjih vlasti nije bila samo pred ratom, nego takodjer tečajem rata najnesretnija. Bethmann je upoznao slabu stranu Nemačke, no nije našao sile, da nastupi protiv sve-nemačkim podvodničkim hajkama i izjavi, da vodi put do poostrenog podmorničkog rata samo preko njegova mrtvoga trupla. Mora li Nemačka danas kapitulirati, nije to narod, koji je rat izgubio. No njegova politika se sada osudjuje, jer je ta politika bila slaba već desetogodišta ovamo, te je bila smrtno ranjena već onog 4. augusta, kad je Engleska navestila rat. Sad će samospoznaja samo koristiti; prva poduka, koja se morala provodjati, bila je, da se na mesto neodgovornih osoba postavi odgovorne. A ko je vodio desetogodišta nemačku i s njom takodjer austrijsku politiku? Neodgovorni car Vilim po svojoj isto tako narodu neodgovornoj vladi.

* Manifest srpskog naslednika prestolja. Listovi donose sledeću vest: Prema vestima srpskih listova, izdanih u Francuskoj, izdao je srpski naslednik prestolja manifest na srpski narod, u kom oglašuje, da će onoga dana, kad Srbi opet uđu u Beograd odreći se njegov otac, stari kralj Petar, prestolja, a on će sam preuzeti vladu, kako si želi srpski narod. Kralj Petar ostaje vele kraljem, dok ne doživi, da bude Beograd opet u vlasti srpske vojske.

* Nemački odgovor Wilsonu. Iz Berlina se javlja: Kako se saopćuje sa dobro informovane strane imade nemački odgovor Wilsonu sledeći sadržaj: T. Opušta se od poostrenog podmorničkog

